

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
Проф. д-р Параскев Стоянов

**ПЕДАГОГИЧЕСКАТА И АНДРАГОГИЧЕСКАТА
ПОДГОТОВКА ВЪВ ВИСШЕТО МЕДИЦИНСКО
УЧИЛИЩЕ**

(КОНЦЕПТУАЛНО МОДЕЛИРАНЕ)

(презентация на академична лекция)

Проф. Маринела Иванова Грудева, д.п.

Съдържателни акценти на лекцията

1. Въведение
2. Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка във висшето медицинско училище
3. Нормативна регламентираност
4. Информационно-методическа осигуреност
5. Концептуален модел на педагогическата и андрагогическата подготовка в Медицински университет - Варна.
6. Заключение - обобщение

1. ВЪВЕДЕНИЕ

- Двайсет и първи век постави човечеството пред многообразие от **проблеми** и **предизвикателства**.
- В търсенето на изходни опори за тяхното преодоляване се стигна до разработването на редица **стратегически документи** на европейско и национално равнище.

2. СЪВРЕМЕННИ ОРИЕНТИРИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА И АНДРАГОГИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА ВЪВ ВИСШЕТО МЕДИЦИНСКО УЧИЛИЩЕ

Като фундаментален документ за процесите на глобална промяна на страните – членки на Европейския съюз се откри

**Стратегията за
интелигентен, устойчив и
приобщаващ растеж
„Европа 2020“**

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Съдържателно Стратегията бе изградена въз основа на

пет основни цели:

- *за трудова заетост;*
- *за научни изследвания и иновации;*
- *за образование;*
- *за изменение на климата и енергетиката;*
- *за борба срещу бедността.*

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Реализирането на посочените цели се осъществи чрез **седем водещи инициативи**:
на Европейската комисия:

- „Съюз за иновации“
- **„Младеж в движение“**
- „Програма в областта на цифровите технологии за Европа“
- „Европа за ефективно използване на ресурсите“
- „Индустриална политика за ерата на глобализацията“
- „Програма за нови умения и работни места“
- „Европейска платформа срещу бедността“

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Европейската инициатива
„Младеж в движение“
в България

За страните – членки на
Европейския съюз
инициативата
„Младеж в движение“
се превърна в базисен
ориентир за
подобряване постиженията
на образователните
системи и за **улесняване**
навлизането на младите
хора на пазара на труда.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Основен ключ и гарант за ефективното реализиране на инициативата „**Младеш в движение**“

се оказа

Европейската квалификационна рамка,

която определи критериално механизмите за придобиване и признаване на компетенции, необходими както за по-нататъшното обучение на младите хора, така и за успешната им реализация на трудовия пазар.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Съществена промяна претърпя терминът **„компетентност“**.
Неговото смислово значение включи не само **съвкупността от знания и умения, не само правоспособността за осъществяване на специализирана дейност**, но и **процеса на усвояване на социални норми, ценности, дейности, отношения и т.н.**, които позволяват на съвременния специалист да е **мобилен и конкурентноспособен**.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Професионалната компетентност, от своя страна,

придобива статут на

интегрална характеристика на личността, която включва нейната

способност и ***готовност***

да решава самостоятелно професионални проблеми и задачи, в реални ситуации на професионалната дейност, въз основа на овладени до

автоматизъм

общи/основни/базови/ключови и функционални /специфични/ компетентности.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Зависимостта между основните характеристики на **професионалната компетентност** и **качеството на образованието** (на подготовката) на съвременния специалист, от една страна, както и равнището на неговата **конкурентоспособност** и **мобилност**, от друга, насочи усилията на държавите - членки на Европейския съюз към **по-тясното обвързване на образованието с динамиката на пазара на труда.**

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Стратегия „Европа 2020“ откри четири основни цели, свързани тясно с **образованието**:

1. Превръщане на ученето през целия живот и мобилността в реалност.
2. Подобряване качеството и ефективността на образованието и обучението.
3. Утвърждаване на равнопоставеността, социалното сближаване и активното гражданско участие.
4. Разгръщане на творчеството и новаторството, включително предприемчивостта, при всички степени на образование и обучение.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

- Постигането на посочените цели в областта на образованието открои необходимостта и от **високо качество на преподаването**, което следваше да се превърне в гаранция за резултатите от обучението, при неговото завършване.
- Открояването на тази потребност трябваше да даде адекватен отговор и на въпроса: **Защо Европейската квалификационна рамка акцентира именно върху резултатите от обучението (образованието), в тяхната съвкупност**, която включва: **знания, умения и компетентности**.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

- Насоките на Стратегията „Европа 2020“ намериха естествено отражение в **Националната програма за развитие „България 2020“**, в която бяха открити **осем държавни приоритета**.
- Водещо място сред тези приоритети за образованието, с ясно откритата цел: **формиране и повишаване на качеството на човешкия капитал в България във всичките му измерения**.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

- **Приоритетът образование** изцяло бе фокусиран върху изпълнението на **Европейската стратегия за учене през целия живот**, чрез модернизацията на системата на образованието и постигането на по-голяма гъвкавост по отношение на бързо променящите се потребности на пазара на труда.

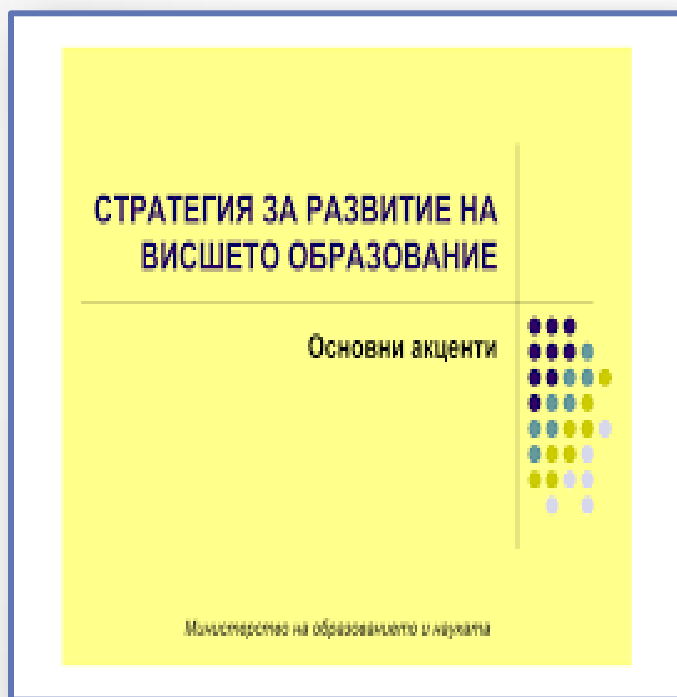
Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Националната стратегия за учене през целия живот открои **осем области** на въздействие, всяка от които бе свързана с придобиването и непрекъснатото развитие на **осем ключови компетентности**:

- *компетентности в областта на българския език;*
- *умения за общуване на чужди езици;*
- *математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и технологиите;*
- *дигитална компетентност;*
- *умения за учене;*
- *социални и граждански компетентности;*
- *инициативност и предприемчивост;*
- *културна осъзнатост и умения за изразяване чрез творчество;*
- *умения за подкрепа на устойчивото развитие и здравословния начин на живот.*

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

- **Стратегията за развитие на висшето образование в Република България (2014-2020)** открии като краен резултат на процеса превръщането на висшите училища **в центрове с общокултурна мисия**, в центрове за създаване и разпространяване на нови знания, в центрове за обогатяване на материалната и духовната култура на цялото общество.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Адекватен отговор на проблема за модернизация и развитие на образованието бе даден и от **Националната стратегия за развитие на научните изследвания**, чрез която бяха определени насоките за развитието и създаването на *ново поколение учени и превръщането на висшите училища и в центрове за наука.*

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Разглеждането и анализа на основни европейски и национални стратегически документи, свързани с идеята за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж,
открий мащабните проекции
за
модернизирани и развитие на образованието
и в частност на висшето образование,
които бяха разписани като приоритети, подприоритети и конкретни дейности.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

- Самото модернизирание и развитие на висшето образование, обаче е немислимо без **иновирането** на **преподавателската дейност**, която се определя най-често като ***взаимодействие между равноправни субекти*** в условията на институционализирания образователен процес.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Ясното осъзнаване на значимостта на тази дейност, води до нейното приоритетно разглеждане от всички стратегически документи, с акцент върху **педагогическата и андрагогическата подготовка** на преподавателския състав, особено в сферата на висшето образование.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Взаимодействието между основните субекти във всички образователни институции, в т.ч. и във висшите медицински училища има *преднамерен характер*, което дава основание то да се определя и разглежда като *педагогическо*.

Заедно с това, обаче, поради своите възрастови особености, студентите попадат в категорията „*възрастни обучаващи се*“, което дава основание това взаимодействие да се определя и като *андрагогическо*.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Именно тези две основания стоят в основата на
определението на
**взаимодействието във висшето медицинско
училище,**
между неговите основни субекти
и **като педагогическо и като андрагогическо,**
в чиято основа стои **преднамереното общуване.**

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Таблица 1. Съдържание на основните функции на преднамереното общуване (по Сорокопуд, Ю.В. (2011). Педагогика высшей школы., Ростов на Дону, с.388)

Конструктивна	Педагогическо взаимодействие на преподавателя и обучаващия се при обсъждане и разясняване съдържанието на знанията и практическата значимост на учебния предмет
Организационна	Организация на съвместната учебна дейност на преподавателя и обучаващите се; взаимна личностна информираност и обща отговорност за успеха на учебната дейност
Комуникативно-стимулираща	Съчетаване на различни форми на учебно-познавателна дейност (индивидуална, групова, фронтална); организация на взаимопомощ с цел педагогическо сътрудничество; осведоменост на обучаващите се за това какво трябва да знаят, разбират, научат
Информационно-обучаваща	Разкриване на връзката на учебния предмет с реалната действителност; разкриване на важността на предаваните знания за правилното разбиране и ориентация в различните дейности; повишаване на равнището на информационното натоварване в съчетание с емоционалното изложение на учебния материал; опора върху нагледно-чувствената сфера на обучаващите се.
Емоционално-коригираща	Реализиране на принципите „открита перспектива“ и „побеждаващо обучение“ в процеса на обучение, при смяна на една учебна дейност с друга; създаване на ситуации на успеха, чрез доверително общуване между преподавател и обучаващи се
Контролно-оценъчна	Организиране на взаимен контрол на обучаващ и обучаван, съвместно организиране на изпитните процедури, в т.ч. и на самоконтрола.

*Схема 1. Специфични особености на процеса обучение във висшето медицинско училище
(По В. Нишева (2002). Медицинска педагогика. Плевен, с.11)*

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Преподавател

Студент

Пациент

Специфична характеристика на **педагогическото** и **андрагогическото взаимодействие**, във висшето медицинско училище е неговата **триизмерна** субектност: **преподавател, студент, пациент.**

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Отличителна характеристика на процеса обучение във висшето медицинско училище е и спецификата на **преподавателската дейност** (многоаспектна и изключително сложна).

Нейното качество и ефективност е в пряка зависимост от **педагогическата и андрагогическата компетентост** на преподавателския състав, разглеждана в контекста на **Стратегията за учене през целия живот** и новата образователна парадигма: **учене-преподаване-учене.**

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Самата дума „**преподавател**“, в **широкия аспект** на нейното разбиране, има значението на *висококвалифициран специалист* във висше, средно, специално или общообразователно училище, *който преподава по някакъв учебен предмет.*

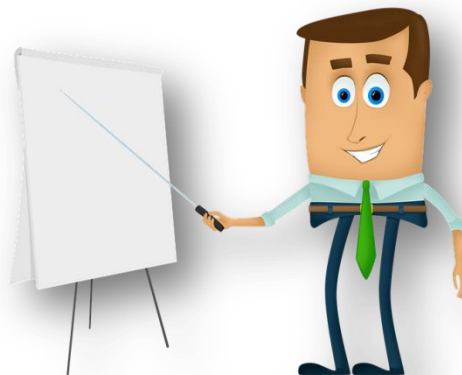
Във висшето медицинско училище, нейното смислово значение се отнася до **сложен субект**, *който освен преподавателската професия, упражнява най-малко още една – на специалист в реална клинична среда),* който изпълнява многообразие от **функции и роли.**

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Функции	на преподавателя във висшето медицинско училище
Формираща	свързана е с осъществяването на дейности по формиране на умения и нагласи за учене у студентите
Регулираща	свързана е с регулирането на отношения и решаването на конфликти между студенти; между преподаватели и студенти; между студенти и пациенти и т.н.
Образователна	свързана е с формирането знания и умения за овладяването на компетенции;
Мотивираща	свързана е с мотивирането на учащите се за усвояване на нови знания и умения, както и за развитието на траен интерес към овладяваната професия;
Контролираща и оценъчна	свързана е с изискването за системен контрол и оценка на знанията, уменията и навиците на студентите.

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

обучаващ, модел (пример), (тренър - тютор), подкрепящ
(подпомагащ, улесняващ), изпълнител, композитор
диригент критик

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Един от съществените признаци на високия професионализъм на преподавателя е проявата на **педагогически /андрагогически/ такт.**

Педагогическият /андрагогическият/ такт изразява **мярата** (границата) на разумност в отношенията между основните субекти на процеса обучение, преподавател и студент.

Той е основна база за развитие на **педагогическото /андрагогическото/ майсторство**, което само по себе си представлява **изкуство да се обучава и възпитава.**

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

- Съотнесено към спецификата на процеса обучение във висшето училище, понятието „**ИЗКУСТВО**“ се определя и като организация и като ръководство на учебната работа и на взаимоотношенията на преподавателя с учащите се.
- В условията на висшето медицинско училище *педагогическото /андрагогическото/ изкуство обхваща практически всички дейности, свързани с ефективното осъществяване на учебния процес, в неговата цялост: планиране, организиране, реализация, оценка и анализ на постигнатите резултати.*

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

Изкуството да се преподава се обективира чрез реализирането на **многообразие от творчески дейности и процеси:**

- *творчество*, разглеждано като процес на решаване на педагогически /андрагогически/ задачи;
- *творчество*, разглеждано като процес на внедряване на нови методи и форми на работа;
- *творчество*, разглеждано като способност за прилагане на традиционни методи и форми в нови условия, а също така и за създаване на нови технологии, методи и форми;
- *творчество*, разглеждано като „целенасочена, преобразуваща дейност на преподавателя“ (иновативна дейност).

Съвременни ориентири на педагогическата и андрагогическата подготовка

- Определянето на **преподавателската дейност** като *педагогическо/андрагогическо/ майсторство, творчество, иновация или изкуство* не е самоцел.
- Тя има своите **същностни** и **съдържателни** измерения.
- За нейното овладяване и ефективно осъществяване се изисква както добра научна и професионална, така и задълбочена *педагогическа и андрагогическа подготовка*.

3. НОРМАТИВНА РЕГЛАМЕНТИРАНОСТ НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА И АНДРАГОГИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА ВЪВ ВИСШЕТО МЕДИЦИНСКО УЧИЛИЩЕ

Проблемът за *нормативната регламентираност* на педагогическата и андрагогическата подготовка във висшите медицински училища следва да се разглежда най-малко в два основни аспекта:

- педагогическа и андрагогическа подготовка на „*потенциални преподаватели*“ (студенти, обучаващи се в специалности от регулираните професии);
- педагогическа и андрагогическа подготовка на *преподаватели – медицински специалисти*, работещи на трудов договор в медицински университет или специалисти, извън сферата на медицинското образование.

Нормативна регламентираност

Първият аспект на разглеждане на проблема насочва към по-задълбочен преглед и анализ на съществуващите нормативни документи на национално и вътрешноуниверситетско равнище. Водещо място сред тях заема **Законът за висшето образование.**

Съдържателно, регламента на подготовката на студентите във висшите медицински училища се разкрива в подзаконови нормативни документи, каквито са **Наредбите за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по съответните специалности.**

Нормативна регламентираност

Най-подходящ пример, в този аспект на разглеждане е специалността *"Управление на здравните грижи"* за двете ОКС, която гарантира придобиване на **професионална квалификация** *"ръководител на здравните грижи"* и *"преподавател по практика"*.

От таблично представените данни се вижда, че подготовката на потенциалните преподаватели, за придобиване на професионална квалификация *"преподавател по практика,"* **не е еднаква** по отношение на броя изучавани дисциплини и хорариума, за двете ОКС – *"бакалавър"* и *"магистър."*

Таблица №2 Бакалавърски и магистърски програми за обучение по специалност УЗГ

№	ОКС	Общ мин. хорариум по задълж. дисципли. (в р.ф.о.)	Педагогически дисциплини брой часове (в редовна форма на обучение)	Продълж. на обуч.
1	"Магистър" след ОКС "бакалавър" по същата специалност или приравнени на нея	690 часа	30 часа - Андрагогика	2 сем.
2	"Магистър" след придобита специалност "Мед.сестра" или "Акушерка" с ОКС "бакалавър" и приравнени на тях и след придобита специалност от направление "Здр.грижи" на ОКС „ Профес. бакалавър по ..." и една от спец. "Социални дейности", "Социална педагогика", "Социален мениджмънт" или "Здравен мениджмънт" на образователно-квалификационна степен "бакалавър	990 часа	30 часа -Педагогика 30 часа - Андрагогика 30 часа-Медицинска педагогика 60 часа - Методика на обучението по практика по специалностите от професионално направление „Здравни грижи“	3 сем.
3	"Бакалавър" след придобита специалност от професионално направление "Здравни грижи" на степен "специалист по ..."	1320	60 часа -Педагогика 90 часа - Медицинска педагогика 60 часа - Методика на обучението по практика по специалностите от професионално направление „Здравни грижи“	5 сем.

Нормативна регламентираност

Към този аспект на разглеждане се отнася и **Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите "Медицинска сестра," и "Акушерка"** за образователно-квалификационна степен "бакалавър"

Въпреки че обучението на студентите, от тези специалност, не води до придобиване на професионална квалификация „преподавател“, то ги подготвя, във функционален аспект, **да обучават.**

Нормативна регламентираност

Във връзка с формирането на посочените в предходния слайд компетенции, Наредбата за единните държавни изисквания, за придобиване на висше образование по специалностите "Медицинска сестра" и "Акушерка," за ОКС "бакалавър," определя и

конкретни учебни дисциплини, от областта на „Педагогически науки,“ с помощта на които да се осъществи теоретическата подготовка на студентите и от двете специалности.

Таблица № 3. Задължителни дисциплини от област „Педагогически науки“ с минимален хорариум

№	Специалност	Учебна дисциплина	Мин. хорариум
1	Акушерка	Принципи и методика на обучението	15 часа (10 ч. л. и 5 ч. упр.)
2	Медицинска сестра	Принципи и методика на обучението	45 часа (30 ч. л. и 15 ч. упр.)
3	Медицинска сестра	Детска педагогика	15 часа (10 ч. л. и 5ч. упр.)

От таблицата се вижда, че съществува **не малка разлика** и в хорариума по изучаваната от двете специалности дисциплина „Принципи и методика на обучението.“

Нормативна регламентираност

Във **функционалния аспект** на разглеждане на проблема, следва да се обърне внимание и на съдържанието на **Наредба № 26 за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях.** Обн. ДВ. бр.103 от 2 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.36 от 10 Май 2011г.

Според Наредбата, сред професионалните задължения и отговорности на медицинските сестри и акушерките, в качеството им на здравни специалисти в детските ясли се открояват и такива, които изискват задължителна **първоначална педагогическа подготовка.**

Нормативна регламентираност

Отношение към разглеждания проблем, в първия аспект, *има и педагогическата подготовка на студентите, обучаващи се по специалност „Логопедия,“* отново във функционален план, тъй като завършилите специалността, изпълняват функции на обучаващи, в различни условия и с различни възрастови групи.

Нормативна регламентираност

- **За всички останали специалности**, по които обучават медицинските университети у нас, **не е наличен нормативен регламент** за педагогическа и андрагогическа подготовка.
- В **професионалните характеристики** на тези специалности, обаче се **открояват ясно формулирани компетентности**, които те следва да притежават и да прилагат в професионалната си дейност, в областта на планирането, организирането и реализирането на обучение с различни социални групи; на консултирането и информирането; на мениджирането на образователния процес и т.н.

Нормативна регламентираност

- **Вторият аспект** на разглеждане на проблема показва, че в нормативната уредба на нашата страна, **отсъстват ясно разписани правила** за педагогическа и андрагогическа подготовка на **преподавателите във висшите училище.**
- Независимо от това, в някои университетски центрове, във връзка и с изпълнението на европейските и националните стратегически документи се осъществява такава, под различна форма.

Нормативна регламентираност и информационно-методическа осигуреност

Висшите медицински училища също търсят адекватно решение на проблема, най-вече чрез провеждането на **краткосрочни курсове за следдипломно обучение на преподавателския състав**, поради невъзможността да се прилага Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „Учител.“

Единственият нормативен документ, в който може да се открие регламент по отношение на този вид подготовка е **Наредба № 18 от 2005 г. на МЗ, за критериите, показателите и методиката за акредитация на лечебните заведения.**

Нормативна регламентираност

- В отговор на европейските и националните стратегии за развитие на висшето образование, **Медицински университет – Варна** също създава условия за осъществяване на педагогическа и андрагогическа подготовка на академичния състав.
- Независимо от техния задължителен характер, обаче, все още **отсъства** ясно дефинирана университетска политика за активно включване на преподавателския състав в курсовете предвидени за такава подготовка.
- Обикновено интересът към тях се засилва в периоди на акредитация.

Нормативна регламентираност

Анализът
на
**вътрешнонормативната
база**
на медицинските
университети, потвърждава
направления в предходния
слайд извод.

Нормативна регламентираност

Анализът на отчетите по **изпълнението на основните стратегически документи,** по отношение на педагогическата и андрагогическата подготовка на преподавателите във висшите училища също дава доказателства, че ***все още този проблем е в сферата на пожеланията и вербалното интерпретиране, отколкото в реалните стъпки за неговото глобално решаване.***

4. ИНФОРМАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКА ОСИГУРЕНОСТ НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА И АНДРАГОГИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА ВЪВ ВИСШЕТО МЕДИЦИНСКО УЧИЛИЩЕ

- Проблемът за **информационно - методическа осигуреност** на педагогическата и андрагогическата подготовка във висшите медицински училища, подобно на нормативната регламентираност, също се разглежда и изяснява **в два аспекта:**
- *информационно - методическа осигуреност на педагогическата и андрагогическата **подготовка на потенциалните преподаватели** (студенти, обучаващи се в специалности по регулирани професии);*
- *информационно - методическа осигуреност на педагогическата и андрагогическата подготовка на **преподаватели– медицински специалисти**, на трудов договор в медицински университет и специалисти, извън сферата на медицинското образование.*

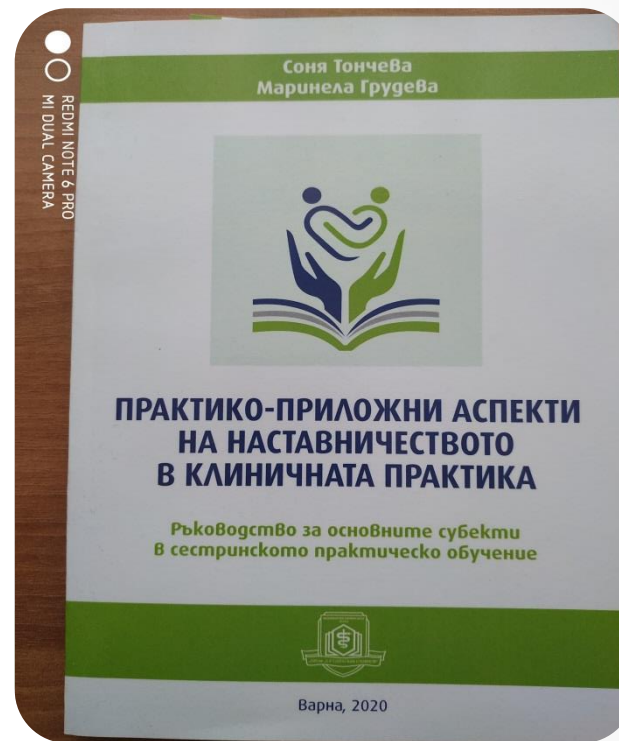
Информационно-методическа осигуреност

- Един бегъл преглед на каталозите на Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“ и на библиотеките на медицинските университети в страната показва, че като цяло, преподаваните учебни дисциплини, които осигуряват теоретичната педагогическа и андрагогическа подготовка на т.нар. *„потенциални преподаватели“* е достъпна и в достатъчно количество.
- Като изключим учебна дисциплина „Андрагогия,“ по останалите учебни дисциплини се срещат учебници и учебни помагала, издадени от медицинските университети в нашата страна.

Таблица № 4. Списък с университетски учебници, помагала и ръководства, за педагогическа и андрагогическа подготовка на „потенциални преподаватели“ във висшите медицински училища

№	Наименование на учебник/помагало/ръководство
1.	Педагогика „Теория на възпитанието“
2.	Педагогика „Дидактика“
3.	Основни проблеми на педагогиката и андрагогията
4.	Медицинска педагогика
5.	Педагогически проблеми на медицинското образование
6.	Теория на обучението на студенти от професионално направление „Здравни грижи“
7.	Методика на обучението по практика в Медицинските колежи
8.	Методика на обучението по практика по специалностите от професионално направление "Здравни грижи"
9.	Методика на практическото обучение на здравните специалисти
10.	Принципи и методика на обучението
11.	Процесът обучение във висшето медицинско училище
12.	Психология и педагогика на ранното детство и други.
13.	Пренаталност и ранно детство и др.

Информационно-методическа осигуреност

Учебници и ръководства в Медицински университет – Варна,
издадени през последните 5 години

Информационно-методическа осигуреност

- **Анализът на съдържанието**

на учебниците и учебните помагала по педагогика (теория на възпитанието и дидактика), под самостоятелно авторство или в съавторство на преподаватели от Медицински университет – София и Медицински университет – Варна, **не отразяват** съществени различия по отношение на структура и съдържание.

Информационно-методическа осигуреност

Посочените в таблица № 4 информационни и методически източници, **отговарят** на включеното в учебните програми съдържание на изучаваните дисциплини, осигуряващи педагогическа и анрагогическа подготовка, с малки изключения. **По-съществена разлика** се открива по отношение на някои принципи положения, свързани най-вече с класификацията на образователните цели, във висшите медицински училища.

Известно **несъответствие** се констатира в учебната литература и някои вътрешнонормативни документи, каквито са Правилниците за учебна дейност, най-вече по отношение на употребяваната в тях основна терминология.

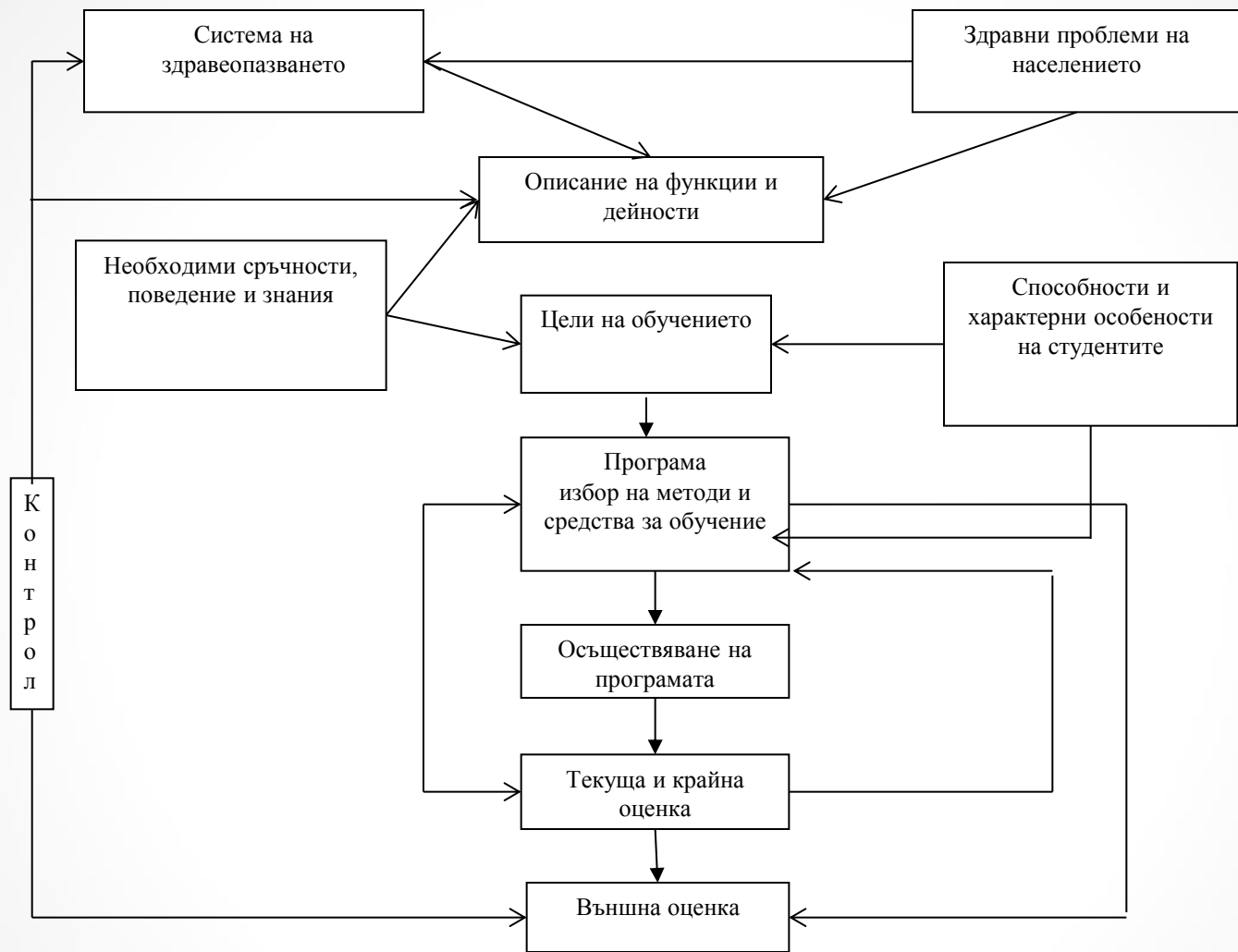
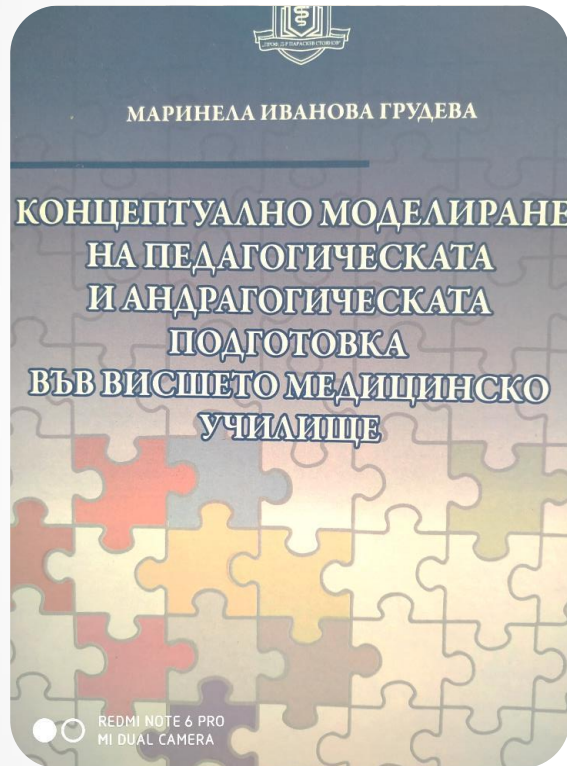

Схема № 2. Органограма на системата за професионална подготовка на здравни кадри (По Ж.Ж. Гилбер. (1976). Педагогическо ръководство за преподаватели в медицинските учебни заведения. Изд. СЗО.

5. КОНЦЕПТУАЛЕН МОДЕЛ ЗА ПЕДАГОГИЧЕСКА И АНДРАГОГИЧЕСКА ПОДГОТОВКА ВЪВ ВИСШЕТО МЕДИЦИНСКО УЧИЛИЩЕ

- В търсенето на решения на проблема за ефективна педагогическа и андрагогическа подготовка, най-вече на академичния състав в **Медицински университет – Варна** се стигна до идеята за разработването на **Концептуален модел за изграждането на Комплексен център**, който да надгради съдържателно и функционално, създадения такъв още през 2012 г., с **Решение на Академичния съвет на медицински университет „Проф.д-р Параскев Стоянов“ – Варна, Протокол № 41.**

Концептуален модел

Концептуалният модел е резултат от дългогодишен научно-изследователски труд, който е основан на ясно очертан методически конструкт и задълбочен анализ на основни детерминанти и резултати от апробация.

Факторна обусловеност на модела

Външни фактори:

Общоевропейска политика за реализиране на идеята за „учене през целия живот“ и ключовите опори за нейното осмисляне и разбиране на национално ниво, Закон за висшето образование, Национална стратегия за „учене през целия живот“, Наредба за единните държавни изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища, Наредба № 18 за критериите, показателите и методиката за акредитация на лечебните заведения – Варна, публ. ДВ бр.10, 1 февруари 2011 г. (Приложение № 11 към чл. 22, ал. 3) и др.

Вътрешни фактори:

Налични на етапа на концептуалното разработване ресурси (личностни, материално-технически, финансови) и възможности за привличане на външни специалисти, в т.ч. и от немедицински университети; сътрудничество с други образователни институции и НПО, работа проекти и др.).

Етапи на научно-изследователската дейност

2010

Възникване и обсъждане на идея за създаване на ЦПАК * в МУ –Варна (проф. Костадинова, доц. Грудева)

2011

Разработване на стратегия и концепция за създаване на ЦПАК в МУ-Варна от доц. Грудева

2012

Решение на АС Прот.№41/05.03.2012
Приема статут на ЦПАК

2012

Устно разпореждане на зам. ректора по НИД и КР проф.Шишков за преименуване на ЦПАК в Школа към отдела по НИД и преработване на статута
Писмо от името на зам. ректора до всички ръководители на факултети за задължителния характер на курса

2012 – 2014

Провеждане на интензивни курсове с хабилиотиран и нехабилиотиран академичен състав, основно УМБАЛ „Св.Марина“ и МУ-Варна

2014 – 2015

Заявки от външни потребители за платени курсове по Наредба № 18 от 2005 г. на МЗ

2015

Решение на АС, Протокол 46/15.06.2015г. връща наименованието ЦПАК и регламентира отчитане и заплащане на часове, но без юридическо решение за изграждане на структурно звено в МУ (дейността на ЦПАК остава в отдел НИД)

2015

Писмо до ректора Проф. д-р Кр.Иванова, дмн, от доц. Грудева с вх.№ 102 – 1501 от 09.09.2015г. по отношение необходимостта от легитимиране на ЦПАК

2016

Разработен проект на курс за ПиА компетентност от доц. Грудева в ДФО и представен на Ректора за одобрение и разрешение за апробация

март – май 2017

апробиране на курс в ДФО с академичен състав на Филиал В. Търново

2017

Отчет за резултатите от апробацията пред Ректора с Писмо вх.№ 102 0 1097 от 29.05.2017г. и с предложение за включване на ЦПАК в структурата на ЦДЕО като секторно звено

май- 2017 – април 2019 до днес

процес на съгласуване на включването на ЦПАК в структурата на ИЦДЕО

Обективни обстоятелства:

- 2020 год. изтича срока на стратегията „Учене през целия живот“ – изисква се 100% преподаватели с педагогическа компетентност (препоръка на МОН в тази насока към ВУЗ)
- Предстояща институционална акредитация
- Предстояща акредитация на ДФО
- Необходимост от функционално задвижване на Сектора по Педагогика на ел. и дистанционното обучение към ИЦДО

Концептуален модел

Основания за разработването на **Концептуален модел** в МУ –Варна:

- ясно разбиране и осмислянето на задълженията и отговорностите, които има Република България към Европейския съюз в областта на образованието и обучението;
- ясно разбиране и осмисляне на резултатите от реализирането на европейските и националните политики, в областта на висшето образование;
- отчитане и открояване на противоречието между теоретичната и практико-приложната подготовка на съвременните специалисти;
- отчитане и открояване на сравнително ниската или изобщо отсъстваща педагогическа и андрагогическа подготовка у преподавателите – медицински специалисти;
- отчитане и открояване на парадоксите в нормативната регламентираност на проблема и незадоволителното ѝ информационно-методическо осигуряване.

Концептуален модел

- **Концептуалният модел** е съобразен изцяло с общеевропейските политики за реализиране на идеята за учене през целия живот, конкретизирани в принципните положения и препоръките на Националната стратегия за учене през целия живот, Стратегията за развитие на висшето образование, Стратегията за ефективно прилагане на информационни и комуникационни технологии в образованието и науката на Република и Националната квалификационна рамка.
- Съдържателно се съотнася към изискванията на Конституцията на Република България, Кодекса на труда, Закона за висше образование, Закона и Правилника за развитие на академичния състав, Наредбите за ЕДИ за придобиване на висше образование по специалности от регулираните професии и др., както и на вътрешната нормативна база на МУ- Варна.

Концептуален модел

Мисията и **Визията на центъра** се свързват пряко с отговорностите на Медицински университет – Варна за създаването на благоприятна организационна, управленска и творческа среда за успешно реализиране на идеята за „учене през целия живот“, в т.ч. и за придобиване, актуализиране и разширяване на основните ключови компетентности на *преподавателите, специалистите, докторантите, постдокторантите, студентите и медицинските специалисти от университетски и извънуниверситетски клинични бази.*

Концептуален модел

- **Основната цел на центъра** е насочена към формирането и развитието на педагогическата и андрагогическата компетентност на откроените целеви групи:
 - ✓ *академичен състав*
 - ✓ *неакадемичен състав*
 - ✓ *специализанти*
 - ✓ *докторанти*
 - ✓ *постдокторанти*
 - ✓ *студенти*
 - ✓ *медицински специалисти от университетски и извънуниверситетски клинични бази.*

Концептуален модел

- **Предметът** на дейността на **Центъра** включва цялостния процес на планиране, организиране и провеждане на разнообразна квалификационна, информационна, консултантска, рекламна, творческа, научно-изследователска, методическа, експертна, проектна, мониторингова, организационна и друг вид дейност, насочена към основните целеви групи на Университета, колежа, филиалите и университетските клинични бази.
- **Основният обект на неговата дейност** включва педагогическата и андрагогическата подготовка на откроените в модела целеви групи.

Концептуален модел

Концептулният модел предвижда реализирането и развитието на следните **функции на центъра:**

- Обучаваща
- Ориентираща
- Консултираща
- Информираща и рекламна
- Методическа
- Експертна
- Проектна
- Мониторингова (оценъчна)
- Творческа и иновативна
- Организационна

Концептуален модел

Концептуалният модел на центъра за комплексна педагогическа и андрагогическа дейност откроява следните **приоритетни направления на дейност:**

- *краткосрочни курсове*
- *средносрочни курсове*
- *дългосрочни курсове*
- *тренингово обучение*
- *консултантска дейност и др.*

Концептуален модел

Организацията и управлението на Центъра, в концептуалния модел е предвидено да се регулира от Правилник за дейност, който се приема от Академичния съвет (АС) на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов.“

Материално-техническото и финансовото осигуряване на дейностите на Центъра се предвижда се осъществява от МУ-Варна.

Центърът води и **задължителна и обща документация**, по образец на МУ-Варна, на основание Наредбата за “Държавните изисквания към документацията, издавана от ВУ”, приета с ПМС № 215 от 12.08.2004 г. на МС.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ - ОБОБЩЕНИЕ

Анализът на съдържанието на основните стратегически документи, съпоставен с анализа на нормативната уредба и информационно – методическата осигуреност на педагогическата и андрагогическата подготовка на *потенциалните преподаватели* и на *реалните (действащите) преподаватели*, във висшите медицински училища, откроява ясно наличието на редица несъответствия.

Разработеният **Концептуален модел** разкрива потенциал от възможности за тяхното преодоляване, най-вече в контекста на **Стратегията за учене през целия живот** и новата образователна парадигма:
учене – преподаване – учене

Благодаря за ВНИМАНИЕТО

